

Спеціалізованій вченій раді Д 26.870.01
Національної академії статистики, обліку та аудиту
04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1

ВІДГУК

офіційного опонента, к.е.н., доцента **Назарової Ірини Ярославівни**
на дисертаційну роботу **Предко Ірини Юрївни**
«Обліково-контрольне забезпечення реструктуризації підприємств».
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження.

За часи незалежності економіка України зазнавала та й зазнає дотепер суттєвих реструктуризаційних та реорганізаційних змін. Реструктуризація суб'єктів господарювання пов'язана із залученням нових техніко-технологічних впроваджень, удосконаленням структури та функцій управління для запобігання банкрутству, підвищення ефективності діяльності підприємств, покращення фінансово-економічних показників.

У даний час реструктуризаційні процеси посилюються і пов'язано це з новими загрозами, зумовленими світовою пандемією. Згортання багатьох ланок діяльності та комунікаційних зв'язків через карантинний режим для населення призвело до того, що для виживання значна кількість підприємств проводять переорієнтацію на менш вразливі види бізнесу, змінюють свій статус, здійснюють інші напрями реструктуризації підприємництва.

Такі процеси вимагають нових підходів до формування та розкриття облікової інформації, утворюють нові об'єкти обліку та контролю, наприклад, пов'язані зі страхуванням зазначених ризиків, забезпеченням витрат на реструктуризації спеціально зарезервованими коштами.

Тому подана до захисту дисертаційна робота «Обліково-контрольне забезпечення реструктуризації підприємств» є актуальною, має як теоретичне, так і практичне значення.

Вх. № 54 від 03.09.2020р.
Вчений секретар Зоріна О.А.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота Предко І. Ю. виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Національної академії статистики, обліку та аудиту за темами: «Теоретико-методологічні засади розвитку бухгалтерського обліку в Україні» (номер державної реєстрації 0111U006411), де автором здійснена розробка теорії та методології обліково-контрольного забезпечення підприємств України у частині визначення і трактування економічної сутності та складових такого забезпечення; «Організація та методологія обліку, аналізу та аудиту в умовах глобалізації: досвід, проблеми та перспективи» (номер державної реєстрації 0111U002406), у межах якої автором визначено особливості обліку діяльності підприємств України в умовах кризових змін та розроблено рекомендації щодо подолання ризиків; «Розвиток бухгалтерського обліку в контексті фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання: теорія та методологія» (номер державної реєстрації 0113U005977), участь автора – розробка класифікації резервів на реструктуризацію; «Облік, аналіз і контроль діяльності суб'єктів господарювання в умовах інноваційного розвитку» (номер державної реєстрації 0119U000682), де автором обґрунтовано сутність процесу реструктуризації як виду інноваційної діяльності.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень дисертації, висновків та рекомендацій.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі Предко І.Ю., є обґрунтованими, логічними та достовірними. Вони базуються на дослідженні наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених, результатах аналізу чинних законодавчих та нормативно-правових актів стосовно реструктуризації, національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності, даних Державної служби статистики України, вітчизняних підприємств та організацій.

Поставлена мета, що полягає в обґрунтуванні теоретичних і методологічних положень та практичних рекомендацій з удосконалення

обліково-контрольного забезпечення процесу реструктуризації (у частині визначення резервів на її здійснення) як засобу запобігання банкрутству підприємств, у дисертації досягнута.

У роботі автором застосовано системний підхід до вивчення явищ і процесів, пов'язаних з розкриттям організаційних засад та методики обліково-контрольного забезпечення реструктуризації підприємств. Для досягнення зазначеної мети дослідження, вирішення поставлених завдань та отримання важливих для теорії і практики наукових результатів використані загальнонаукові методи та емпіричні прийоми дослідження.

Наукові результати підтвержені їх апробацією і практичним впровадженням у діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання. Апробація результатів також відбувалася через участь та публікацію тез на міжнародних і всеукраїнських конференціях.

Ознайомлення зі змістом та структурою дисертаційної роботи, авторефератом та науковими публікаціями Предко І.Ю. дозволяє зробити висновок про обґрунтованість, цілісність та комплексність наукової роботи, що розкриває проблемні питання удосконалення теоретичних засад і організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку та контролю в процесі реструктуризації підприємств.

4. Наукова новизна та достовірність результатів дисертаційного дослідження.

Здобувачем забезпечено вирішення важливого завдання, пов'язаного з теоретичним обґрунтуванням та вдосконаленням організаційно-методичних засад обліково-контрольного забезпечення реструктуризації підприємств України. До числа найбільш вагомих результатів, які мають наукове значення, можна віднести такі:

- власне визначення сутності та економічних передумов реструктуризації як засобу запобігання банкрутству, де, на відміну від існуючих підходів, акцентується увага на її санаційній функції, на можливості та перспективі

покриття майбутніх, пов'язаних з реструктуризацією витрат інвестиційними ресурсами зі збереженням виробничо-господарської структури, а також перепрофілюванням його діяльності (стор. 50);

- уточнення сутності поняття «резерви», яке прирівнюється до наявності потенційних можливостей підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, що, на відміну від діючого трактування забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) витрат і платежів, є більш прийнятним для застосування в умовах пошуку ефективних шляхів запобігання банкрутству (стор. 83-84);

- сформовану класифікацію резервів на реструктуризацію, яка ураховує вимоги міжнародних стандартів обліку щодо можливих або очікуваних витрат на реструктуризацію (екологічних та соціальних витрат, що виникають при проведенні реструктуризації), що має важливе значення у контексті покращення національних підходів до організації бухгалтерського обліку (стор. 85);

- формування методичної складової обліково-контрольного забезпечення та розробку внутрішнього стандарту «Про порядок бухгалтерського обліку та контролю резервів на реструктуризацію», що дозволить підвищити інформаційний рівень звітності підприємств стосовно розкриття інформації про необхідність та перспективи здійснення реструктуризації як засобу запобігання банкрутству, сприятиме активізації процесів інвестування на підприємствах України (стор. 119-136);

- доповнення фінансової звітності, зокрема Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Приміток до річної фінансової звітності, показниками для розкриття інформації про реструктуризаційні резерви, що підвищує інформативність звітності для зовнішніх і внутрішніх користувачів, надає можливість здійснювати контроль за джерелами покриття витрат на реструктуризацію (додатки 2.Е та 2.Ж);

- методичні положення щодо проведення аналізу та внутрішнього аудиту формування і використання резервів на реструктуризацію та

розробленим алгоритмом, визначення рівня забезпеченості суб'єкта господарювання власними оборотними засобами для проведення реструктуризації на основі розмежування фінансово-експлуатаційних потреб економічного суб'єкта (стор. 189-195).

5. Практичне значення одержаних результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій з удосконалення облікового та контрольного забезпечення реструктуризації діяльності підприємств України в умовах ризик-орієнтованого управління, що підтверджено відповідними довідками: Міністерства фінансів України (довідка № 77 від 12.12.2018 р.); Національного центру обліку та аудиту НАСОА (довідка № 55 від 20.04.2017 р.); ПрАТ «Авдіївський коксохімічний завод» (довідка № 01.15-34 від 25.01.2019); ВАТ «Бродівський завод сухого знежиреного молока» та ТОВ «Сільськогосподарське підприємство «Бродівське» (довідка № 02.18-45 від 13.02.2015 р.). Також результати досліджень теоретичного і прикладного характеру використовувалися в навчальному процесі обліково-статистичного факультету НАСОА, Коледжу ресторанного господарства Національного університету харчових технологій (довідка № 85 від 27.05.2019 р.) при викладанні дисциплін «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік».

6. Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковано у 21 наукових публікаціях загальним обсягом 8,4 друк. арк., з них: 2 публікації у монографічних виданнях, 9 – у наукових фахових виданнях загальним обсягом 5,6 друк. арк., 10 – в інших виданнях. За кількістю та якістю зазначені публікації здобувача повністю відповідають тематиці роботи та вимогам до кандидатських дисертацій.

7. Оцінка ідентичності змісту автореферату і основних положень дисертації.

Автореферат за своїм змістом відповідає основним положенням, висновкам і пропозиціям дисертаційної роботи, відображає її структуру та логіку викладення матеріалу.

8. Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертаційної роботи.

Поряд з позитивними оцінками у дисертаційній роботі мають місце окремі недоліки та спірні положення, які можуть бути предметом дискусії під час захисту дисертації:

1. У дисертаційній роботі основна увага автора приділена здійсненню реструктуризації за рахунок власних коштів підприємства, створенню резервів на реструктуризацію, хоча на зазначені цілі можуть використовуватися й інші джерела фінансування, зокрема, залучені інвестиційні ресурси, бюджетне або інше цільове фінансування. Окрім того, джерела формування резервів на реструктуризацію автор поділяє на утворені: за рахунок собівартості продукції, робіт, послуг; прибутку до оподаткування; чистого прибутку фірми (стор. 83), тоді як рекомендації щодо облікового відображення таких резервів здобувані даються лише щодо їх формування за рахунок інших операційних та інших витрат діяльності (ст. 127).

2. В роботі досліджуються в основному принципи та порядок формування реструктуризаційних резервів підприємства. Проте варто було б детальніше зупинитися на використанні резервів при проведенні реструктуризації, обліковому відображенні такого використання, а, особливо, на організації контролю цільового призначення та ефективності використання таких зарезервованих джерел, що є частиною вилученого прибутку підприємства.

3. Існують певні сумніви стосовно доцільності створення резервів за реструктуризацію з віднесенням їх за рахунок витрат майбутніх періодів на

відображення записом за дебетом рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів» та кредитом субрахунку 479.2 «Забезпечення на проведення реструктуризації другого типу» (стор. 128). У відповідності з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291 рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів» призначений для узагальнення інформації щодо уже здійснених витрат, які підлягають списанню у майбутніх звітних періодах, а не для резервування коштів під майбутні витрати.

4. У таблиці 2.16 на стор. 128 на операцію із закриття резервів на планову реструктуризацію згідно Акту виконаних робіт складена кореспонденція за дебетом субрахунку 479.1 «Забезпечення на проведення реструктуризації першого типу» та кредитом субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності». Відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання» така кореспонденція формується лише у разі перегляду забезпечення при виявленні його невідповідності, або ж за умови відсутності ймовірності вибуття активів для погашення майбутніх зобов'язань. Також, зі змісту операцій незрозуміло, яким саме чином були використані матеріали, придбані для реструктуризації, і чому на доходи (субрахунок 719) з рахунку забезпечень (субрахунок 479) було списано 120000 грн., хоча забезпечення утворювалося на 100000 грн. (вартість матеріалів без ПДВ).

5. Позитивно оцінюючи пропозицію автора щодо необхідності розробки та впровадження первинних (стор. 173-174) та внутрішніх звітних документів (стор. 212) для відображення в обліку процесу реструктуризації підприємства, здобувачем не представлені самі форми таких документів (окрім Акту інвентаризації забезпечень майбутніх витрат і платежів у додатку 2.И), що б підсилює практичну спрямованість роботи.

6. Підтримуємо пропозицію автора щодо відображення нарахованих резервів на реструктуризацію, відповідно 1-го типу (планової реструктуризації) – у складі витрат операційної діяльності (рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності»), а 2-го типу (з метою запобігання банкрутству) – у витратах

інвестиційної діяльності (рахунок 97 «Інші витрати»). Проте, обґрунтовуючи необхідність внесення цієї інформації у звітність підприємства, автор пропонує витрати на створення резервів реструктуризації 1-го типу відобразити відокремлено у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) у вписуваному рядку 2183 (стор. 146). За аналогією мали би відобразитися й витрати на створення резервів реструктуризації 2-го типу у складі інших витрат діяльності, про що, на нашу думку, слід було зазначити у тексті роботи.

Наявність вищезазначених зауважень не знижує наукової і практичної цінності, не змінює принципових положень дисертаційної роботи, яка в комплексі вирішує важливу проблему обліку і контролю реструктуризаційних процесів.

9. Загальний висновок.

Подана до захисту дисертаційна робота «Обліково-контрольне забезпечення реструктуризації підприємств» є актуальною, завершеною, логічно побудованою, самостійною науковою працею, що має наукове значення та практичну цінність.

У цілому робота відповідає вимогам пп. 9, 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року та наступними змінами, а її автор – Предко Ірина Юріївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Тернопільського національного економічного
університету

Назарова І. Я.

Підпис	Назарової І. Я.
Завіряю:	Назарова І. Я.
Зав. загальною відділом	Назарова І. Я.